

організація проєкту «кіноклуб» як естетико-педагогічна позааудиторна робота зі студентами педагогічних вишів

У статті розкриваються виняткові можливості кінематографічного мистецтва у контексті естетичного виховання студентів, розширення їхнього світогляду в умовах позааудиторної роботи; аналізується досвід включення кіномистецтва до естетико-педагогічних впливів на студентську молодь; з'ясовано, що елементи кіномистецтва цілком можна вважати ефективним засобом художньо-естетичного виховання студентської молоді; обґрунтовано, що різноманітні функціональні можливості екранних мистецтв в житті сучасного суспільства варто розглядати як фактор культурного розвитку особистості.

Ключові слова: студентство, виховання, естетичне виховання, світогляд, кінематограф.

Постановка проблеми. Розвиток освіти як соціального інституту зумовлений багатьма чинниками та умовами функціонування суспільства. Однак найбільш тісним можна вважати взаємозв'язок освіти і культури. Основним з основних для освітньої діяльності є принцип культуровідповідності, який означає навчання і виховання в контексті культури, орієнтацію освіти на культурні цінності, опанування та збереження кращих світових досягнень людства, прийняття соціокультурних норм суб'єктами навчально-виховного процесу, їх подальший розвиток.

Людина ХХІ століття живе в медіатизованому просторі інформаційного суспільства, що складає її нове середовище буття, реальність сучасної культури. Засоби масової комунікації, нові технології (насамперед, аудіовізуальні: кіно, телебачення, відео та мультимедійні – Інтернет) проникли в усі сфери життя. Медіа стали основним засобом виробництва культури сьогодення, а не тільки комунікативним механізмом. Медіатизація, як зазначає Ю.В. Бондур, стала визначати багато параметрів естетики соціуму, освіти, індустрії, політики тощо [1].

Виховання студентської молоді як особливої соціальної групи, що активно розвивається, набуває сьогодні все більшого значення. Принцип комплексності (системності) дає можливість, по-перше, удосконалювати структуру управління процесом виховання, по-друге, використовувати різні методи і засоби впливу на свідомість і поведінку людини, по-третє, виявити ступінь впливу різноманітних соціально-культурних факторів на процес становлення особистості. В комплексі естетичних факторів впливу на духовний світ людини неабияка роль відводиться літературі й мистецтву, в тому числі – кінематографу. Ось чому актуальною проблемою сучасної педагогіки стає аналіз соціальних-естетичної ефективності кіномистецтва як фактора виховання молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кіно надає потужний вплив на серця і розум молоді. Природно, що до нього привертано увагу соціологів, естетів, мистецтвознавців, теоретиків культури – всіх, кого цікавлять проблеми художньої творчості і сприйняття, засобів масової комунікації, динаміки суспільних настроїв тощо. За останні роки було проведено велику кількість досліджень, які торкаються проблеми впливу кінематографа і телебачення на особистість молоді людини, формування її світоглядних орієнтирів [1; 3; 4; 6; 9; 13].

Виділення невирішених раніше частин проблеми. Сьогодні не вистачає комплексних теоретичних досліджень проблем соціально-естетичної ефективності кіномистецтва як фактора виховання студентської молоді. Маємо підкреслити, що феномен кіно далеко не у повній мірі використовується у педагогічному процесі вищої школи. В більшості ВУЗів країни все ще недооцінюється його роль у формуванні духовної культури майбутнього спеціаліста.

Мета статті – аналіз естетико-виховного впливу кіно на особистість сучасного студента в контексті позааудиторної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Включення України в глобальний інформаційний простір, який є невід'ємною складовою сучасної цивілізації, стало одним з найважливіших факторів у формуванні особистісних характеристик молоді людини, серед яких чималу роль відіграють естетичні уявлення і цінності, естетичне ставлення до дійсності. У зв'язку з цим виникає проблема взаємовпливу інформаційного середовища на структуру ціннісних орієнтацій, становлення естетичного відношення до нового явища з боку сучасної молоді. На наше глибоке переконання, означену проблему можна назвати головною в умовах інформаційного суспільства.

Однією з принципових особливостей сучасної вищої школи є постійна і глибока увага до проблем естетичного виховання, залучення молоді до світу мистецтв, краси навколишньої дійсності. Найбільш зручною і дієвою формою такого залучення є позааудиторна робота зі студентами та дозвілля (відвідування виставок, експозицій, вернісажів, виставок, концертів тощо). Сьогодні тає зрозумілим, що лише пробудження творчих сил і здібностей людини є однією з найважливіших умов розвитку, як кожної людини, так і суспільства в цілому. Здатність розуміти,

відчувати прекрасне є не лише відповідним критерієм, показником рівня розвитку особистості. Вона виступає стимулом для розвитку власних творчих здібностей, вона багато в чому зумовлює той або інший рівень духовного спілкування студента із одногрупниками, близькими, друзями. Необхідний такий поступальний естетичний розвиток, коли інтуїтивне відчуття, розуміння прекрасного переходить з часом в усвідомлене ставлення до прекрасного в мистецтві і житті.

Художньо-естетичне виховання у широкому значенні розуміється як «формування естетичних якостей особистості через залучення до цінностей мистецтва, вітчизняної та світової культури»; у педагогічному (вузькому) значенні як «забезпечення спеціально організованих умов для духовного збагачення особистості засобами мистецтва, формування естетичної культури, світоглядних уявлень, ціннісних художніх орієнтацій у соціокультурному просторі» [1, с. 111]. Виходячи з визначень, елементи кіномистецтва цілком можна вважати ефективним засобом художньо-естетичного виховання студентської молоді. Ефективність цього засобу обумовлюється відповідністю інтересам сучасної молоді в умовах дозвілля.

Естетико-культурологічний вплив кіномистецтва базується на твердженні, що кіно скоріш пропонує, а не нав'язує інтерпретацію життєвої реальності в образах мистецтва. Аудиторія знаходиться у процесі діалогу (внутрішній діалог) з кінообразами, вкладаючи різний зміст у сприйнятий мистецький матеріал; самостійно аналізує та оцінює його. Мета такого впливу – розвинути естетичне (художнє) сприйняття та смак, здібності до глибокого аналізу (в тому числі й самоаналізу), рефлексії; спроби зрозуміти логіку авторського мислення, виявлення авторської концепції й оцінки аудиторією системи авторських поглядів. Якщо говорити про суспільно-виховну роль кінематографа, то кіно може показати значно більш широкі зв'язки між людьми, проблемами, предметами, ніж інші мистецтва. Кіно вчить нас по-новому бачити й слухати: воно демонструє нам небачені досі деталі, невідомі нам з власного життєвого досвіду, воно відкриває нам естетичну цінність природи, побуту, праці, мистецтва, людського життя взагалі; воно вчить нас по-новому розуміти співвідношення музики з навколишнім світом, з внутрішньою природою людини.

Особистісну орієнтацію студента нині утруднено плюралізмом системи цінностей. Він виявляється у суттєвій різниці між інфраструктурою інформаційного простору сьогодення, який надає людині доступ до всіх існуючих культурних цінностей (естетичних, політичних, релігійних, етнічних тощо), та системою цінностей нової епохи, яка вже не є традиційною ієрархічною пірамідою, а нагадує павутиння без єдиного центру. Інформаційному суспільству властива така «патологічна» особливість, як одночасне функціонування інформації деформованої та такої, що адекватно відбиває навколишній світ [Там само, с. 115]. Саме тому одним із головних завдань позааудиторних кінопереглядів виступає формування так званого особистісного інформаційного «фільтру» в процесі інтерактивного спілкування та аналізу побаченого й почутого.

В сучасній ситуації, коли на перший план вийшло візуальне сприйняття і, послуговуючись словами О. де Бальзака, «душа переселилася в очі», кінематограф став одним із найважливіших і невід'ємних елементів сучасної культури, зайняв провідну позицію й у ієрархії мистецтв. Використання медіальних технологій у розповсюдженні і споживанні кінопродукції забезпечило йому величезне зростання аудиторії. «Кінематограф усьому надає зорову реальність і за широтою охоплення, і за глибиною проникнення в дійсність, за силою впливу на глядача і через зір, і через слух перевершив сьогодні багато мистецтв. Виразна сила кінематографічної образності розширила як сферу художнього освоєння життя, його нових сторін і явищ, так і сферу нашого естетичного переживання», – пише Н. Ігошкіна [6, с. 83].

Глядацький успіх кіномистецтва (перш за все в молодіжній аудиторії) визначається наступними факторами: використанням видовищно-розважальних жанрів (що, як правило, спираються на міфологію), терапевтичною, компенсаторною, рекреаційною та іншими функціями системи «емоційних перепадів», що дозволяє зняти нервову напруженість глядачів; гіпнотизмом, вгадуванням бажань публіки тощо [Там само, с. 21]. Кінематограф, що являє собою складний синтез науково-технічного прогресу і художньої творчості, безсумнівно, переважає за своїми виразними засобами інші види мистецтва. Аудіовізуальна основа кіно, багатшаровість його впливу здатність не лише показати, але й розказати в дії, що є максимально наближеною до форм самого життя, – все це значно розширює емоційно-пізнавальну ємність екранного мистецтва, забезпечуючи більш тісний контакт із глядацькою аудиторією. А здатність кіно тиражувати продукцію художньої творчості значно розширює масштаби його впливу. Збагачення естетичних можливостей кіно новітніми засобами виразності (звук, колір, спеціальні ефекти тощо), глибокий аналіз суспільно-політичних, дослідження внутрішнього світу людини – роблять кіно важливим фактором виховного впливу на особистість.

Особливе місце в молодіжній аудиторії належить студентам педагогічних вузів. Від того, наскільки розвинутою буде індивідуальність вчителя, його свідомість, самостійне мислення, вміння вести виховну роботу зі школярами засобами мистецтва, здебільшого залежить увесь процес освіти у школах, ліцейях, гімназіях, коледжах, технікумах, інших середніх навчальних закладах. І тут роль і місце екранних мистецтв стають дедалі важливішими і вагомішими. Як слушно стверджує Ю.М. Усов: «Значна частина педагогів використовує кіно як елементарний

засіб наочної агітації, не знаючи про багаті перцептивні можливості екранних мистецтв, здатних на інтегральному рівні комплексно вирішувати проблему естетичного виховання і художнього розвитку» [13, с. 5]. Виховна позааудиторна робота в педагогічних вузах ігнорує кіно як вид мистецтва, як художню форму суспільної свідомості, як особливу комунікативну систему і тому виявляється малоефективною.

Питання художнього сприйняття кіномистецтва молоддю залишається неоднозначним. Адже сприйняття мистецтва є таємничим психологічним процесом, що протікає у глибинах нашої свідомості й підсвідомості та виявляється достатньо своєрідно у кожного індивіда. Звідси сприйняття будь-якого фільму суттєво залежить від самого глядача: від його життєвого досвіду й загальної культури, здатності до уяви, від «кінодосвіду», тобто глядацької культури. Разом з тим, дослідження демонструє відверту недооцінку студентами виразних засобів кінематографу (маються на увазі особливості кінодраматургії та режисури, образотворче й музичне вирішення фільму тощо). Звичка до стереотипу сприйняття з акцентом на сюжетність призводить до недостатнього розуміння або повного неприйняття фільмів ускладненої конструкції, з ослабленим сюжетом, що є показником нерозвиненості образного, асоціативного мислення у молодих глядачів.

Разом з тим художнє виховання майбутніх педагогів на матеріалі екранних мистецтв розширює спектр евристичних проблем, креативних й ігрових методів, форм проведення занять зі студентами, а комплексне вивчення кінематографа (що синтезує риси практично усіх традиційних мистецтв) допомагає виправити такі суттєві недоліки вузівської художньої освіти, як однобічне, ізольоване одне від одного вивчення літератури, музики, живопису, обмежений розгляд форми (наприклад, так званих «виразних засобів») та змісту в процесі аналізу конкретного художнього твору.

Аудіовізуальна комунікація за умови повноцінного сприйняття має унікальні можливості постійного удосконалення зорових, звукових, кінестезичних аналізаторів, а також різних видів мислення – образного, логічного, інтуїтивного, просторового. Кіно може показати набагато ширші зв'язки між людьми, проблемами, предметами, ніж інші мистецтва. Кіно вчить нас по-новому бачити і чути: воно демонструє нам раніше небачені деталі, невідомі нам з досвіду власного сприйняття, воно відкриває нам естетичну цінність різноманітних предметів і явищ дійсності. Установка на естетичний ідеал – не що інше, як прагнення викликати глядача на роздуми, збудити бажання жити та творити за законами краси. Тобто відповідна естетична програма, що «закодована» в системі художніх образів кіномистецтва, стає надбанням особистості через глибоко особисті переживання. Тому лише довершена художня форма здатна найбільш повно виразити морально-естетичний зміст твору. І чим глибше розкриваються в творі екрана суттєві сторони дійсності, тим сильніше він впливає на розум і почуття молодих глядачів, збагачуючи їхній внутрішній світ.

Теоретично й методично обґрунтована система художньо-естетичного виховання на матеріалі кіномистецтва сприяє формуванню естетичної свідомості й індивідуального мислення, що складають основу для розвитку творчої особистості в умовах інтенсивного аудіовізуального інформаційного потоку. Значення творчої складової кінопереглядів посилюється тим, що навчально-наукова діяльність студентів з її інтелектуально-понятійним боком творчості повинна поєднуватись з чуттєво-образною складовою творчих здібностей, що пропонує кіномистецтво.

В якості узагальнення багаторічного спостереження за студентською молоддю, її інтересами та вподобаннями, можна сказати, що кінематограф поруч з рок-музикою і спортом знаходиться у студентів на одному з перших місць. При цьому кіно, що органічно вбирає в себе риси літератури, театру, музики, образотворчого мистецтва, в більшості випадків послуговується значно ширшим спектром впливу на особистість. Саме тому, на основі ретельного теоретичного дослідження виховної ролі кіномистецтва, нами був організований «Кіноклуб» на базі факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету для студентів факультету з позааудиторною формою проведення сеансів.

Мета цього проекту – виховання кіноглядача, його естетичної культури, здатності відчувати, розуміти образну мову кіно, відрізнити справжній художній твір від підробки, штампу. Основна форма роботи – перегляд та обговорення фільмів, в процесі яких шляхом створення проблемних ситуацій у студентів розвивається вміння: а) «читати» образну мову кіно; б) зіставляти побачене на екрані з реальними проблемами; в) оцінювати явища дійсності, що відображені у фільмі; г) бачити та відчувати естетичну цінність твору. Відповідні умови, емоційні ситуації є обов'язковим організуючим компонентом естетичного сприйняття того чи іншого твору кіномистецтва, на їх основі стає зрозумілою ідейно-моральна естетична канва твору, відбувається сприйняття його морально-естетичної цінності через опанування художньо-образних засобів. Власне це і є процес творчої й співтворчої діяльності – вищий етап естетичного сприйняття. Все це поглиблює сприйняття твору кіномистецтва, розвиває художній смак, суттєво впливаючи тим самим на морально-естетичне виховання, на формування загальної культури особистості студента.

Висновки. Кіно стало справді найбільш масовим мистецтвом, створивши собі небачену за масштабами аудиторію. Його авторитет і вплив не мають аналогів в історії. У сучасному складному світі кіно все більше утверджується як мистецтво поліфункціональне. А це означає, що

кінематограф сьогодні – це одночасно й естетичний феномен сучасної культури, і активний засіб виховання та освіти мас.

Таким чином, різноманітні функціональні можливості екранних мистецтв в житті сучасного суспільства виявляють багатоаспектність поняття «кіно-освіта». Можна розглядати її як фактор культурного розвитку, засіб формування аудіовізуального мислення, як систему естетичного виховання, форму педагогічного управління інтересами і потребами студентства в галузі кіно, телебачення, відео, зрештою, як галузь педагогічної науки про виховання особистості – кінопедагогіку. Невипадково залучення до екранних мистецтв розглядається сьогодні як закономірність сучасного соціокультурного процесу, в якому кіно поступово займає провідні позиції, навчаючи та виховуючи сучасну людину, допомагаючи їй освоїти аудіовізуальними засобами навколишній світ та усвідомити себе в цьому світі.

Перспектива подальших досліджень полягає у підготовці ефективної методологічної бази щодо застосування елементів кіномистецтва як фактора виховання студентської молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондур Ю. В. Художнє виховання старшокласників засобами медіа-культури / Ю. В. Бондур // Наукові праці. Педагогічні науки : науково-методичний журнал. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2005. – Т. 42. Вип. 29. – С. 111-116.
2. Бондырева С. К. Духовность (психология, социология, семантика) / С. К. Бондырева, Д. В. Колесов. – М. : Изд-во Моск. психолого-социального ин-та; Воронеж : МОДЕК, 2007. – 144 с.
3. Гращенкова И. Н. Кино как средство эстетического воспитания : социально-эстетический потенциал современного кинопроцесса. / И. Н. Гращенкова. – М. : Высшая школа, 1986. – 224 с.
4. Загвязинский В. И. Методология и методы психолого-педагогического исследования. / В. И. Загвязинский, Р. А. Атаханов. – М. : Академия, 2005. – 208 с.
5. Ильин И. А. Путь духовного обновления. / И. А. Ильин. – М. : АСТ, 2006. – 365 с.
6. Ігошкіна Н. Кіномистецтво як феномен культури / Наталя Ігошкіна // Вища школа. – 2001. – №4-5. – С. 75-84.
7. Кіно і сучасна культура // Сб. наук. праць. – Луганськ : «Зірка», 1981. – 324 с.
8. Клер Р. Кіно вчора, кіно сьогодні / Р. Клер. – М. : Прогрес, 1981 – 231 с.
9. Пензин С. Н. Кино и эстетическое воспитание: методологические проблемы / С. Н. Пензин. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1987. – 174 с.
10. Поличко Г. А. Киноязык, объясненный студенту / Г. А. Поличко. – Москва-Рязань : Русское слово, 2006. – 201 с.
11. Пудовкин В. И. Собрание починений. Т. 2. / В. И. Пудовкин. – М. : Просвещение, 1975. – 763 с.
12. Садуль Ж. Загальна історія кіно / Ж. Садуль. – М. : Мистецтво, 1958. – 432 с.
13. Усов Ю. Н. Кинообразование как средство эстетического воспитания школьников : Дис. ...д-ра пед. наук. (13.00.01 – общая педагогика и история педагогики) / Ю. Н. Усов. – М. : МГУ, 1989. – 456 с.
14. Федоров А. В. Киноискусство и художественное образование / А. В. Федоров // Педагогика. – 2002. – № 2. – С. 21-24.

REFERENCES (TRASLATED & TRANSLITERATED)

1. Bondur Yu. V. Hudozhnye vyhovannya starshoklasnykiv zasobamy media-kultury [the artistic education of high school students by means of media culture] / Yu. V. Bondur // Naukovi pratsi. Pedagogichni nauky : naukovo-metodychnyy zhurnal. – Mykolaiv : Vyd-vo MDGU im. Petra Mogyly, 2005. – T. 42. Vyp. 29. – S. 111-116.
2. Bondyryeva S. K. Duhovnost (psihologiya, sotsiologiya, semantika) [Spirituality (psychology, sociology, semantics)] / S. K. Bondyryeva, D. V. Kolyesov. – M. : Izd-vo Mosk. psihologo-sotsialnogo in-ta; Voronyezh : MODEK, 2007. – 144 s.
3. Graschenkova I. N. Kino kak sredstvo e`steticheskogo vospitaniya : social`no-e`steticheskij potentsial sovremennogo kinoprotsessa [Cinema as a means of aesthetic education : social-aesthetic potential of the modern cinematography]. / I. N. Graschenkova. – M. : Vysshaya shkola, 1986. – 224 s.
4. Zagvyazinskij V. I. Metodologiya i metody psihologo-pedagogicheskogo issledovaniya [Methodology and methods of psychological-pedagogical research]. / V. I. Zagvyazinskij, R. A. Atahanov. – M. : Akademiya, 2005. – 208 s.
5. Il'in I. A. Put' duhovnogo obnovleniya [The path of spiritual renewal]. / I. A. Il'in. – M. : AST, 2006. – 365 s.

6. Igoshkina N. Kinomystectvo yak fenomen kul'tury [Cinema as a cultural phenomenon] / Natalya Igoshkina // Vyshha shkola. – 2001. – №4-5. – S. 75-84.
7. Kino i suchasna kul'tura [Cinema and modern culture] // Sb. nauk. pracz'. – Lugans'k : «Zirka», 1981. – 324 s.
8. Kler R. Kino vchora, kino syogodni [cinema yesterday, cinema today] / R. Kler. – M. : Progres, 1981 – 231s.
9. Penzin S. N. Kino I e`steticheskoe vospitanie: metodologicheskie problemy [Cinema and aesthetic education: methodological problems] / S. N. Penzin. – Voronezh : Izd-vo Voronezh. un-ra, 1987. – 174 s.
10. Polichko G. A. Kinoyazyk, ob`yasnyonnyj studentu [Film language, explained to the student] / G. A. Polichko. – Moskva-Ryazan` : Russkoe slovo, 2006. – 201 s.
11. Pudovkin V. I. Sobranie sochinenij. T. 2. [collected works] / V. I. Pudovkin. – M. : Prosveshhenie, 1975. – 763 s.
12. Sadul` Zh. Zagal`na istoriya kino [General history of cinema] / Zh. Sadul`. – M. : Mystectvo, 1958. – 432 s.
13. Usov Yu. N. Kinoobrazovanie kak sredstvo e`steticheskogo vospitaniya shkol`nikov [cinema education as a means of aesthetic education of schoolchildren] : Dys. ...d-ra ped. nauk. (13.00.01 – obshhaya pedagogika и история педагогики) / Yu. N. Usov. – M. : MGU, 1989. – 456 s.
14. Fedorov A. B. Kinoiskusstvo i hudozhestvennoe obrazovanie [cinema art and art education] / A. B. Fedorov // Pedagogika. – 2002. – № 2. – S. 21-24.

" ____ " _____ 20__ p.

Силко Е. Н. Организация проекта «Киноклуб» как эстетико-педагогическая внеаудиторная работа со студентами педагогических ВУЗов

В статье раскрываются исключительные возможности кинематографического искусства в контексте эстетического воспитания студентов, расширения их мировоззрения в условиях внеаудиторной работы; анализируется включение киноискусства к эстетико-педагогическим влияниям на студенческую молодежь; выяснено, что элементы киноискусства вполне можно считать эффективным средством художественно-эстетического воспитания студенческой молодежи; обосновано, что разнообразные функциональные возможности экранных искусств в жизни современного общества можно рассматривать как фактор культурного развития личности.

Ключевые слова: воспитание, эстетическое воспитание, мировоззрение, кинематограф, студенчество.

Ключевые слова: студенчество, воспитание, эстетическое воспитание, мировоззрение, кинематограф.

Sylko E.M. The organization of the "Cinema Club" as the aesthetic and the educational extracurricular work with the students of the pedagogical universities.

The modern man lives in the era of the information society where mass communication is a new medium of its existence, the reality of modern culture. New technologies (especially audio-visual: films, television, video and multimedia - internet) are involved into all spheres of life. Media have become the main means of production culture nowadays (aesthetics society, education, industry, politics, etc.) and not only like a communication mechanism. Students' education as a particular social group that actively develops, becomes more and more important today. It is very important to identify the degree of the various socio-cultural factors' influence on the process of identity formation. In the complex of the aesthetic factors influencing the special role has the literature and the art, including - cinema. That's why the actual problem of modern pedagogy becomes the analyzing of the social and aesthetic effectiveness of cinema as a factor of youth's education. The article is about the exceptional cinematic art in the context of aesthetic education students, expanding their world view in terms of testing work, including analyzing the experience of cinema to the aesthetic and pedagogical influences on students. During the study was used the system theoretical methods: a theoretical and systematic analysing of educational research and of literature and other sources; classification, generalization, comparison led to the definition of the theoretical and methodological foundations of the social and aesthetic effectiveness of cinema as a factor of youth's education. The study had found that the elements of cinema can be considered an effective means of artistic and aesthetic training of the students. It proved that the various functionalities of Screen

Arts in modern society can be considered as a factor in cultural development, the formation of audiovisual means thinking as a system of aesthetical training, educational administration shape the interests and needs of students in the field of films, television and video, as a branch of educational science about the training of the personality – cinema pedagogy.

Keywords: student, education, aesthetical training, world-view, cinema.

Прізвище, ім'я та по батькові	Силко Євген Миколайович
Науковий ступінь, вчене звання	канд. пед. наук, доцент
Повна назва установи	Чернігівській національний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка
Посада	доцент кафедри естетичного виховання
Адреса	14034, м. Чернігів, пров. Сосновий, 22.
Телефон, E-mail	м.т.: (063) 610 49 35; Evgenij.Silko@mail.ru